

רע"פ 1370/17 - בן נעים אליהו נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון
רע"פ 1370/17

כבוד השופט א' שהם
בן נעים אליהו

לפני:
המבקש:

נגד

מדינת ישראל

המשיבה:

בקשת רשות ערעור על פסק דינו בית המשפט המחוזי מרכז-לוד, מיום 24.1.2017, בעפ"ג 46709-07-16, שניתן על כב' השופטים: א' טל - נשיא; ז' בוסתן; ש' בורנשטיין

עו"ד אבי עמירם

בשם המבקש:

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופטים: א' טל - נשיא; ז' בוסתן; ש' בורנשטיין), בעפ"ג 46709-07-16, מיום 24.1.2017. בגדרו של פסק הדין, נדחה ערעורו של המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום בנתניה (כב' השופטת ג' ציגלר), בת"פ 13-08-14793, מיום 19.6.2016.

2. בד בבד עם הבקשה לרשות ערעור, הוגשה בקשה לעיכוב ביצוע עונש המאסר שהושת על המבקש. בהחלטתי מיום 19.2.2017, הוריתי על עיכוב ביצוע עונש המאסר, עד אשר תוכרע הבקשה לרשות ערעור.

רקע והליכים קודמים

3. המבקש הורשע, על יסוד הודאתו במסגרת הסדר טיעון, בשני אישומים אשר מונה כתב אישום מתוקן שהוגש נגדו, המייחס לו ביצוע עבירות סמים. באישום הראשון מדובר בביצוע עבירות של הספקת סם, לפי סעיף 13 לפקודת הסמים

המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973 (להלן: פקודת הסמים המסוכנים); סחר בסם, לפי סעיף 13 לפקודת הסמים המסוכנים; והחזקת חצרים לצורך עבירות סמים, לפי סעיף 9 לפקודת הסמים המסוכנים. בגדרי האישום השני, מיוחס למבקש ביצוע עבירה של הספקת סם, לפי סעיף 13 לפקודת הסמים המסוכנים.

4. ביום 19.6.2017, גזר בית משפט השלום את דינו של המבקש, ובנוסף, הכריז עליו כסוחר סמים. בבואו לקבוע את מתחם הענישה ההולם, התייחס בית משפט השלום אל רצף המעשים שבוצעו במסגרת האישום הראשון כאל אירוע אחד, וראה את האישום השני כאירוע נפרד. בית משפט השלום עמד על החומרה הכרוכה בביצוע עבירות הסמים, ובמיוחד שעה שמדובר בעבירות שעניינן הפצת הסם, אשר גורמות לפגיעה קשה בציבור המשתמשים והמתמכרים לסמים, ובאופן עקיף גם בחברה כולה. עוד ציין בית משפט השלום את מדיניות הענישה המחמירה הנוהגת בעבירות מסוג זה, הכוללת, לא אחת, רכיב של מאסר בפועל. אשר לאישום הראשון, הטעים בית משפט השלום, כי נסיבותיו אינן קלות שכן עסקינן בתקופה לא מבוטלת, בת כחודשיים, במהלכה סחר המבקש בסם מסוג חשיש באמצעות עסקו, אשר שימש כמסווה חוקי לביצוע עסקאות בסמים, והיווה כתובת להשגת סמים ולהספקתם "לכל דורש". עוד הוסיף בית משפט השלום, כי במסגרת העבירות המיוחסות למבקש, בגדרי האישום הראשון, הוא סיפק סם לאחר, באופן המלמד על מיומנות, תכנון ותחכום, ועל כך שהמבקש עצמו שימש כחוליה משמעותית בשרשרת הספקת הסם. בית משפט השלום עמד בנוסף, על שיחות טלפון שניהל המבקש עם אחרים, אשר הוקלטו והוגשו לו במסגרת הטיעונים לעונש, מהן עולה כי המבקש הפגין שליטה בתחום עסקאות הסמים, ופעל במסגרת זו כדבר שבשגרה. על יסוד האמור, קבע בית משפט השלום, בהזכירו את מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות דומות, כי מתחם הענישה בגין האישום הראשון, ינוע בין 12 ל-24 חודשי מאסר לריצוי בפועל. בכל הנוגע לאישום השני, ציין בית משפט השלום, כי עסקת הסמים תואמה מראש, כאשר הסם שסופק היה בכמות גדולה, של מעל קילוגרם וחצי של חשיש. על כן, קבע בית משפט השלום, כי מתחם הענישה עבור האישום השני, ינוע בין 10 ל-20 חודשי מאסר לריצוי בפועל. לאחר זאת, החליט בית משפט השלום לקבוע עונש כולל לשני האירועים, כחלק ממסכת עבריינית אחת, בה נהג המבקש.

לצורך קביעת עונשו של המבקש, התייחס בית משפט השלום לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה. בית משפט השלום ציין, בהקשר זה, כי למרות שאין למבקש עבר פלילי בעבירות סמים, והסתבכויותיו עם החוק הן ישנות, הרי שהוא חזר למעגל הפשע, ביצע עבירות חמורות, וניכר עליו כי לסמים היה חלק ממשי בחייו, תוך שהוא מנהל אורח חיים התמכרותי. עוד הוסיף בית משפט השלום, כי המבקש לא השתלב בהליך הטיפולי ברצינות יתרה, לא הפנים במלואה את חומרת העבירות שביצע, כאשר גישתו תוארה על ידי שירות המבחן כ"מקלה ומתחכמת". בנוסף, זקף בית משפט השלום לחובתו של המבקש, קיומו של סיכון להישנות מעשים מסוג זה בעתיד. אשר להליך הטיפולי שבו השתלב המבקש באופן פרטי, בעקבות ההליך המשפטי הנוכחי, ציין בית משפט השלום, כי תוצאותיו עדיין אינן ידועות, למרות שחלפו כשלוש שנים מאז בוצעו העבירות. על כן, סבר בית משפט השלום, כי לא ניתן להעריך או לצפות כיצד יסתיים הליך השיקום, אף שציין כי המבקש יצא ממעגל השימוש בסמים, והוא מתמיד בשיתוף הפעולה הנדרש ממנו. בנסיבות אלה, קבע בית משפט השלום, כי "אין זה המקרה בו ניתן לומר שקיים אינטרס שיקומי מובהק, אשר מצדיק חריגה ממתחמי הענישה [...] והעונש יקבע בתוך המתחם תוך התחשבות גם בנסיבות המקלות". לצד זאת, התייחס בית משפט השלום לקולה, בין היתר, לנסיבותיו האישיות של המבקש, שהינו נשוי ואב לחמישה ילדים; לעובדה כי המבקש היה נתון במעצר במשך כשלושה חודשים; לכך שהמבקש נטל אחריות על מעשיו, והביע חרטה ובושה על ביצועם; ולהתמדתו של המבקש בהליך הטיפולי ובמקום עבודתו.

לאחר זאת, השית בית משפט השלום על המבקש את העונשים הבאים: 16 חודשי מאסר לריצוי בפועל, בניכוי ימי מעצרו; 8 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור המבקש כל עבירה מסוג פשע, על פי פקודת הסמים המסוכנים, במשך

שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר; 4 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור המבקש כל עבירה מסוג עוון, על פי פקודת הסמים המסוכנים, במשך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר; קנס בסך 4,000 ₪ או 35 ימי מאסר תמורתו; ו-7 חודשי פסילה מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה, החל מיום שחרורו מהמאסר. כמו כן, החליט בית משפט השלום לחלט רכב מסוג מאזדה השייך למבקש, וסכום של כ-220,000 ₪ במזומן.

5. המבקש הגיש ערעור לבית המשפט המחוזי, אשר נסב הן על חומרת עונשו והן על החלטת החילוט בעניינו. בפסק דינו, מיום 24.1.2017, דחה בית המשפט המחוזי את הערעור על שני חלקיו, בציינו כי הוא תמים דעים עם בית משפט השלום בעניין חומרת מעשיו של המבקש, וכי מתחם הענישה אשר נקבע בגין כל אחד משני האישומים הינו מוצדק, ומשקף נכונה את מדיניות הענישה הנוהגת ואת נסיבות ביצוע המעשים. בית המשפט המחוזי עמד על כך שמדובר במעשים מתוכננים, אשר בוצעו במהלך של חודשיים ימים, וכללו, בין היתר, שימוש בקיוסק שבבעלות המבקש ואשתו. בית המשפט המחוזי הבהיר בנוסף, כי אין בשיתוף הפעולה של המבקש עם שירות המבחן ומרכז "התחלה חדשה", משום ביטוי להליך שיקומי, המצדיק חריגה לקולה ממתחם הענישה שקבע בית משפט השלום. לבסוף, ציין בית המשפט המחוזי, כי בית משפט השלום התחשב כראוי, במסגרת גזר דינו, בנסיבותיו האישיות של המבקש ובהודאתו באשמות שיוחסו לו, ולפיכך דחה את ערעורו בעניין חומרת עונשו. כמו כן, נדחה הערעור בנושא חילוט הרכוש.

הבקשה לרשות ערעור

6. בבקשת רשות הערעור שלפניי, משיג המבקש על חומרת העונש שהושת עליו. לטענת המבקש, יש ליתן משקל בכורה לשיקום "הארוך והמוצלח" שעבר ולגמילתו מסמים, ולהתחשב בנסיבותיו האישיות, תוך חריגה לקולה ממתחמי הענישה שקבע בית משפט השלום. לשיטתו של המבקש, כליאתו מאחורי סורג ובריח למשך 16 חודשים, תגרור פגיעה קשה בהליך השיקומי שבו הוא נתון, ותקרבו אותו אל אוכלוסייה עבריינית. בנוסף, חזר המבקש על הנסיבות לקולה, אשר בהן מתבקש בית משפט זה להתחשב, יותר מאשר נעשה בערכאות הקודמות, ובכלל זה: היעדר עבר פלילי בתחום הסמים; עמדתו של שירות המבחן, אשר המליץ לאפשר למבקש להמשיך בהליך הטיפול בו החל, ולהטיל עליו מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות; וכן, מצבו המשפחתי והבריאותי של המבקש.

דיון והכרעה

7. הלכה היא, כי רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תינתן במקרים חריגים בלבד, בהם מתעוררת שאלה משפטית כבדת משקל או סוגיה ציבורית רחבת היקף, החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים להליך; או כאשר מתעורר חשש ממשי מפני עיוות דין מהותי או אי-צדק שנגרם למבקש (רע"פ 9171/16 כלבונה נ' מדינת ישראל (5.1.2017)); רע"פ 1940/16 פולק נ' מדינת ישראל (14.3.2016); רע"פ 8366/15 חמוד נ' מדינת ישראל (10.12.2015)). לאחר שעיינתי בבקשת רשות הערעור ובנספחיה, נחה דעתי כי הבקשה אינה עומדת באמות המידה האמורות, וכי מדובר בעניינו הפרטי של המבקש, הא ותו לא. עוד אציין, כי הבקשה שלפניי נסובה, כל כולה, על חומרת העונש שהשית בית משפט השלום על המבקש, ואשר אושר בפסק דינו של בית המשפט המחוזי. בית משפט זה פסק, לא אחת, כי בקשות מסוג זה אינן מצדיקות, ככלל, מתן רשות ערעור, אלא במקרים חריגים, בהם עסקינן בסטייה קיצונית מרף הענישה הנוהג והמקובל בעבירות דומות (רע"פ 10116/16 דסוקי נ' מדינת ישראל (24.1.2017)); רע"פ 4512/15 הרוש נ' מדינת ישראל (6.7.2015); רע"פ 4265/15 דדון נ' מדינת ישראל (22.6.2015)). בעניינינו, ניכר כי עונשו של המבקש אינו סוטה ממדיניות הענישה המקובלת בעבירות מסוג זה. לא זו אף זו, אלא שעיון בבקשת רשות הערעור מעלה כי מדובר באותם

נימוקים שנכללו בערעור שהגיש המבקש לבית המשפט המחוזי ונדחו לגופם ומשכך, ברי כי הבקשה מהווה ניסיון לערוך "מקצה שיפורים" לתוצאת הערעור, ניסיון שאין להיעתר לו. די בטעמים אלו, כדי לדחות את הבקשה (רע"פ 7665/16 א. סביח למסחר כללי בע"מ נ' מדינת ישראל - משרד התמ"ת (14.11.2016); רע"פ 9632/16 מקוריה נ' מדינת ישראל (15.12.2016)).

8. בבחינת למעלה מן הצורך, אציין כי גם לגופו של עניין דין הבקשה להידחות. העונש שהושת על המבקש הינו ראוי ומאוזן, והוא מבטא התחשבות בכלל השיקולים לקולה שהועלו במסגרת הבקשה, לרבות אינטרס השיקום שעמד במרכזה. לא נעלמו מעיני מאמציו של המבקש לשקם את עצמו ולתקן את דרכיו, כפי שעולה מתסקיר שירות המבחן, ומיתר הנספחים לבקשה. יחד עם זאת, לא ניתן להתעלם מחומרת העבירות שביצע המבקש, שעה שסחר בסמים במספר הזדמנויות, גם אם אין מדובר בנסיבות העומדות ברף חומרה גבוה במיוחד. כפי שנקבע, לא אחת, האינטרס הנוגע לשיקומו של הנאשם משרת את החברה בכללותה, ואולם מדובר בשיקול אחד מבין מכלול השיקולים העומדים בפני בית המשפט (שימחייב נ' מדינת ישראל (20.4.2016); אמשלם נ' מדינת ישראל (18.6.2015); עמר נ' מדינת ישראל (24.3.2015)). במקרה דנן, לא מצאו הערכאות הקודמות כי שיקולי השיקום מצדיקים חריגה לקולה ממתחמי הענישה שנקבעו, ואף אני סבור כי אין בהליך השיקומי בו מצוי המבקש כדי להצדיק סטייה לקולה ממתחם הענישה, עד כדי ביטול עונש המאסר לריצוי בפועל שהושת עליו. זאת, להבדיל מהתחשבות בשיקול זה לצורך הקלה במשך תקופת המאסר.

9. אשר על כן, בקשת רשות הערעור נדחית בזאת. המבקש יתייצב לריצוי עונשו בימ"ר "הדרים", ביום 11.5.2017 עד השעה 10:00, או על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות או דרכון ועותק מהחלטה זו. על המבקש לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שירות בתי הסוהר, בטלפונים: 08-9787377 או 08-9787336.

ניתנה היום, כ"ד בניסן התשע"ז (20.4.2017).

שׁוֹפֵט